

ชื่อเรื่อง	คุณภาพชีวิตหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ณ ศูนย์บริการที่เป็นมิตร สำหรับวัยรุ่นและเยาวชน จังหวัดพิษณุโลก
ผู้วิจัย	อัจฉราพร เคาระห์ดี
ประธานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุภาภรณ์ สุตหนองบัว
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนัช กนกเทศ
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ส.ม. สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2557
คำสำคัญ	หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น คุณภาพชีวิต การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์

บทคัดย่อ

การตั้งครรภ์แบบไม่พึงประสงค์ในวัยรุ่นได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น การศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพบริการสำหรับหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น การวิจัยครั้งนี้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระยะเวลา คือ ระยะเวลาที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและระดับคุณภาพชีวิตของวัยรุ่นที่มีการตั้งครรภ์แบบไม่พึงประสงค์ซึ่งเข้ารับบริการ ณ ศูนย์บริการที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน (Teen center) โรงพยาบาลพุทธชินราช จังหวัดพิษณุโลก ด้วยการสอบถามหญิงตั้งครรภ์ทุกคนที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ จำนวน 40 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) ระยะเวลาที่ 2 ทำความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตตามมุมมองและประสบการณ์ของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบกรณีศึกษาหลายกรณี (Multiple Case Study) ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ที่มีการตั้งครรภ์แบบไม่พึงประสงค์และมีความยินดีเข้าร่วมในการศึกษาวิจัยจำนวน 17 คน โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งมีโครงสร้างและแบบบันทึกการสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงประเด็น

ผลการศึกษาในระยะเวลาที่ 1 พบว่า วัยรุ่นที่มีการตั้งครรภ์แบบไม่พึงประสงค์มีระดับคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 87.5 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบคุณภาพชีวิตทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 80, 70, 55 และ 90 ตามลำดับ ผลการศึกษาในระยะเวลาที่ 2 ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์เชิงลึก พบว่า วัยรุ่นที่มีการตั้งครรภ์แบบไม่พึงประสงค์มีสาเหตุของการตั้งครรภ์

คือ การขาดความรู้เกี่ยวกับการคุมกำเนิดและขาดความตระหนักถึงความสำคัญในการป้องกันการตั้งครรภ์ ในประเด็นของคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย พบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีอาการไม่สุขสบาย เจ็บปวดตามร่างกายได้ส่งผลต่อการใช้ชีวิตประจำวันและความสามารถของร่างกายในการประกอบกิจวัตรประจำวันลดลงและการรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการตั้งครรภ์ รวมทั้งปัญหาการพักผ่อนนอนหลับได้ไม่เพียงพอ 2) คุณภาพชีวิตด้านจิตใจ หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นมีความรู้สึกไม่ดี วิตกกังวล กลัวถูกครอบครัว ตำหนิ รวมทั้งในรายที่อยู่ระหว่างการเรียนทำให้ต้องออกจากการศึกษากลางคัน 3) คุณภาพชีวิตด้านสัมพันธภาพทางสังคม พบว่า หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลรอบข้าง เช่น ครอบครัว คู่รักหรือสามีและเพื่อน และ 4) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า มีความรับรู้ถึงความไม่มั่นคงปลอดภัยของสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยขณะตั้งครรภ์ รวมทั้งปัญหาทางด้านเศรษฐกิจหรือการเงินและความไม่สะดวกปลอดภัยในการเดินทางคมนาคม การศึกษาครั้งนี้พบประเด็นใหม่ 2 ประเด็น คือ 1) ผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบของการตั้งครรภ์ ได้แก่ การมีสัมพันธภาพที่ดีกับคู่รักหรือสามี การได้รับการดูแลเอาใจใส่มากยิ่งขึ้น การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพและสังคม และหญิงตั้งครรภ์มีความรับผิดชอบมากขึ้นเพื่อเข้าสู่บทบาทความเป็นมารดา ส่วนผลกระทบเชิงลบ ได้แก่ การขาดงานและขาดโอกาสในการศึกษาต่อ การมีปัญหากับบุคคลรอบข้างและเกิดตราบาป 2) แรงสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ การได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนทางการเงิน การได้รับดูแลเอาใจใส่จากสังคม รวมทั้งได้รับการช่วยเหลือเป็นวัตถุสิ่งของ และการสนับสนุนทางสังคมด้านอารมณ์

คุณภาพชีวิตของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นที่มีการตั้งครรภ์แบบไม่พึงประสงค์ตามมุมมองของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น สามารถนำไปสู่การให้บริการการดูแลหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นทั้งในระยะก่อนคลอด ระยะคลอดและหลังคลอด เพื่อให้คุณภาพชีวิตของพวกเขาดีขึ้นโดยอยู่บนพื้นฐานของความเอาใจใส่จากบุคคลในครอบครัว รวมถึงบุคลากรทางการแพทย์ต่อไป

Title QUALITY OF LIFE AMONG PREGNANT TEENAGERS AT TEEN CENTER IN PHITSANULOK PROVINCE

Author Atcharaporn Kroadee

Advisor Assistant Professor Supaporn Sudnongbua, Ph.D.

Co - Advisor Assistant Professor Thanach Kanokthet, Ph.D.

Academic Paper Thesis M.P.H. in Public Health, Naresuan University, 2014

Keywords Pregnant teenagers, Quality of life, Unwanted pregnancy

ABSTRACT

Unwanted pregnancy leads to negative effects of quality of life among pregnant teenagers. The study of quality of life among unwanted pregnant teenagers will be able to develop the quality of health services for these pregnant people. There were 2 phases of this study. First phase aimed to study data base and level of QOL (quality of life) among unwanted pregnant teenagers received health care services at the teen center of Buddhachinaraj Hospital, Phitsanulok province. In this phase, a self-administered questionnaire was employed in a survey. The 26-item WHOQOL-BREF was included and it was administered to 40 participants. Second phase aimed to understand deeply about unwanted pregnant teenagers' perspectives towards their quality of life during getting pregnant. Multiple case study was employed in this phase. Seventeen informants were purposively selected for in-depth interview and observed. Thematic analysis was used for qualitative data analysis.

The results of first phase showed that 87.5 % of the teenagers, who had unwanted pregnancy stated that they had moderate level of overall QOL. With respect to 4 domains of QOL, (Physical, Psychological, Social relationship, and Environmental domain), 80%, 70%, 55% and 90% stated that they had moderate level of these domains respectively. The results of second phase showed that the causes of unplanned pregnancy were lack of knowledge about how to use contraception and lack of awareness in pregnant prevention. Regarding 4 domains of OQL, for the physical domain, it was found that pregnant teenagers felt uncomfortable and also got pain on

body. These feelings led to daily activities. Also, capacity of the body for daily activity decreased due to body change from pregnancy as well as having not enough sleep. In terms of psychological domain, anxiety, stigma, condemnation from family were affected their QOL. Furthermore, some of them had to resign from school. For social relationship domain, talking to people, who close to, such as family members, lover and close friends was done during pregnancy. With regard to environmental domain, they felt that housing and living arrangements were not in secure. Also, economic hardship and transportation for accessing to the hospital affected their QOL. The two new themes were emerged from the qualitative phase. There were 1) positive and negative effects from unwanted pregnancy and 2) social support. In terms of the effects, the positive effects were good relationship with their spouse, receiving more care than before, being provided special health care services and social services, and feeling more responsibility for being young mother. The negative effects were lack of opportunity to get job as well as resignation from school. In addition, stigma and problems with people who were around could occur. In terms of social support, there were being provided financial support, being cared from society, material support as well as emotional support.

The quality of life among unwanted pregnant teenagers' perspectives will be able to provide appropriate health care services for these teenagers for 3 phases (pre-pregnant period, pregnant period and post-pregnant period) in order to increase their quality of life (QOL) basing on care of their families and health care providers.